



LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Lääkäriliiton
eduskuntavaalitavoitteet
2023

1.

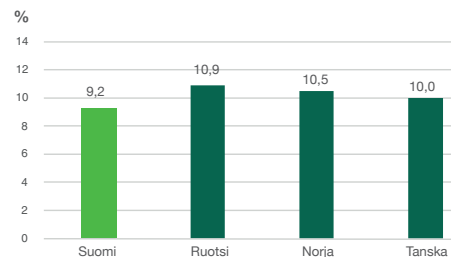
Terveydenhuollon resurssien riittävyys ja oikea kohdentaminen ensisijaista

Vuoden 2023 eduskuntavaalit järjestetään suomalaisen terveydenhuollon historian suurimman rakennemuutoksen käynnistyessä. Hyvinvointialueet hoitavat jatkossa kaiken sen, mitä sadat kunnat, kuntayhtymät ja sairaanhoitopiirit tekivät ennen. Suuren hallinnollisen muutoksen lisäksi toimintaympäristö on haastavassa tilanteessa. Väestön ikääntyminen, julkisen talouden kestävyyshaasteet sekä kansainvälisen turvallisuustilanteen heikentyminen aiheuttavat haasteita julkisten palveluiden järjestämiselle. Terveys on kuitenkin tärkeintä – se on työntekomme, vapaa-aikamme, opiskelumme ja jopa onnellisuutemme ensimmäinen edellytys. Siksi terveyspalveluista huolehtiminen on koko hyvinvointivaltion ytimessä. Lääkäriliitto haluaa osallistua aiheesta käytävään keskusteluun myös vaaleissa ja on laatinut seuraavat yhdeksän tavoitetta oppaaksi parempaan terveyteen.

Terveydenhuollon rahoitus pohjoismaiselle tasolle

Terveydenhuoltoon investoiminen tuottaa pitkäaikaisia terveydellisiä ja taloudellisia hyötyjä. Silti Suomi käyttää terveydenhuoltoon vähemmän rahaa kuin muut Pohjoismaat. Suomen terveydenhuollon menot olivat vuonna 2019 vain 9,2 prosenttia bruttokansantuotteesta, kun ne muissa Pohjoismaissa olivat yli 10 prosentin tasolla. Ilman riittävää rahoitusta terveydenhuollon kriisiä ei ratkaista. Terveyspalveluiden saatavuus sekä henkilöstön riittävyys ja jaksaminen on turvattava nostamalla terveydenhuollon kokonaisrahoitusosuutta. Ikääntyvän väestön terveyteen liittyvien tarpeiden kasvun ohella pandemia on heikentänyt sairauksien varhaista diagnosoimista sekä hoitoa. Perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon syntynyt hoitovelka tulee purkaa.

Terveydenhuoltomenojen BKT-osuus (%) Pohjoismaissa vuonna 2019
(Lähde: THL Tilastoraportti 15/2021)



Perusterveydenhuoltoa on vahvistettava ja hoidon jatkuvuus turvattava

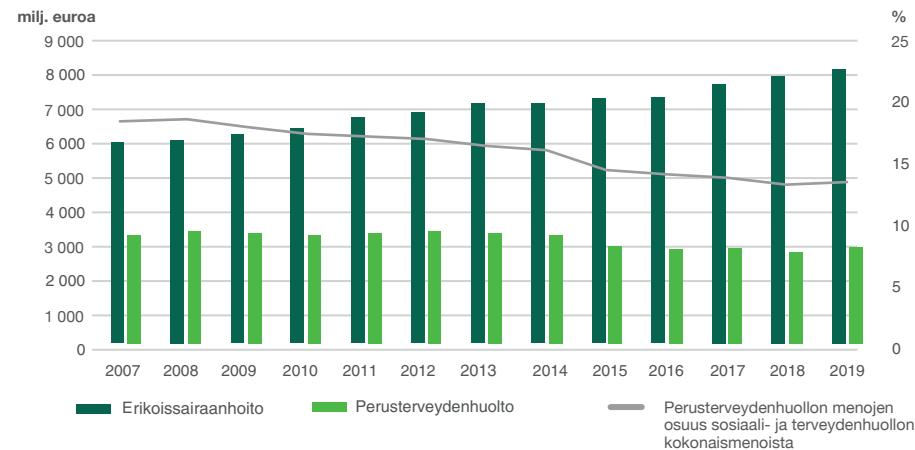
Toimiva perusterveydenhuolto on oikeudenmukaisen ja vaikuttavan terveydenhuoltojärjestelmän kivijalka. Perusterveydenhuollon seitsemän päivän hoitotakuun toteutuminen tulee varmistaa ja sen toteuttamiseksi on taattava riittävät resurssit hoitotakuulainsäädännön mukaisesti.

Hoidon jatkuvuutta tulee edistää asteittain. Pitkäaikaiset potilas-lääkärisuhteet on turvattava ennen kaikkea potilaille, joilla on pitkäaikaissairauksia. Tämä

edellyttää tuhannen lääkärin lisäystä perusterveydenhuoltoon ja yleislääketieteen erikoislääkärien osuuden nostamista.

Tällä hetkellä merkittävä osa lääkärin työpanoksesta kuluu tehtäviin, jotka eivät edellytä lääkärinkoulutusta. Lääkärien ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten tulee voida keskittyä omaa koulutustaan vastaaviin töihin.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon menot ja perusterveydenhuollon menojen osuus sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaismenoista 2007-2019, milj. euroa, 2020 hinnoin
(Lähde: THL, Terveydenhuollon menot ja rahoitus 2020 -tilasto, ennakkotiedot)



Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnettävä

Teknologian hyödyntäminen voi parantaa hoidon laatua ja helpottaa terveydenhuollon kustannuspaineita. Potilasturvallisuuden näkökulmasta on keskeistä, että potilaan terveystiedot ovat häntä hoitavan ammattihenkilön saatavilla. Tämä vaatii toimivaa potilastietojärjestelmää, jossa huolehditaan myös tietosuojasta ja -turvasta.

Kanta-palvelut ovat yhteiskunnan perusinfrastruktuuria. Järjestelmä on nykyaikaistettava tietoperustaisen terveydenhuollon takaamiseksi. Esimerkiksi tietojärjestelmien ja Kanta-palvelujen välinen yhteinen lääkityslista on saatava toimivaksi niin, että kaikilla toimijoilla on käytettävissään tieto ajankohtaisesta lääkityksestä.

Etäpalvelujen lisääntyminen on parantanut terveydenhuollon saatavuutta, mutta vain osa palveluista voidaan järjestää etänä. Etäpalvelut eivät ole itsetarkeita, vaan niiden käytön tulee olla lääketieteellisesti ja toiminnallisesti perusteltua.



2.

Yhdenvertaisuutta vaikuttavilla palveluilla

Terveyshyötyä tutkittuun tietoon ja näyttöön perustuen

Terveydenhuollossa priorisointi on välttämätöntä. Tarpeiden ja lääketieteellisten mahdollisuuksien kasvun myötä rajalliset resurssit eivät ole riittäneet kaiken mahdollisen hoidon järjestämiseen. Siksi on tärkeää keskittyä kustannusvaikuttavimpiin hoitoihin.

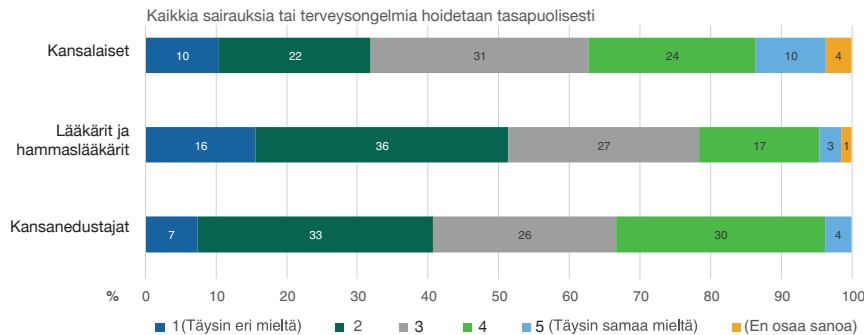
Priorisoinnissa kansallisen tason päätökset ovat olennaisia. Vain näin kansalaisten yhdenvertaisuus voidaan turvata. Kansallisen tason ohella priorisointipäätöksiä tullaan tekemään hyvinvointialueilla. Tämä edellyttää yhtenäisiä kustannuslaskennan perusteita, tuoteistusta sekä panostusta kansallisiin



laaturekistereihin. Kustannusvaikuttavuustiedon hyödyntäminen tulee nivoa kaikkeen alueiden ohjaukseen, vertailuun ja päätöksentekoon.

Riittäviä palveluita ja tasapuolista hoitoa koskevien väittämien vastausjakauma

(Lähde: Terveydenhuollon palveluvalikoiman priorisointi, valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta)



Vain joka viides lääkäri tai hammaslääkäri on samaa mieltä tai melkein samaa mieltä siitä, että kaikkia sairauksia hoidetaan tasapuolisesti.

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuutta on parannettava

Päihde- ja mielenterveysongelmat ovat yhä vakavampia kansansairauksia. Erityisesti mielenterveyden ongelmien vuoksi myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet ovat rajussa nousussa ja kohdistuvat nuorempiin ikäluokkiin. Käynnissä on niin inhimillisesti kuin taloudellisesti kalliiksi käyvä kriisi.

Päihde- ja mielenterveyspalveluita on kehitettävä koko hoitoketjun osalta. Erityisen tärkeää on turvata perustason varhainen tutkimuksiin ja hoitoon pääsy. Aikuisväestössä päihdeongelmat altistavat myös mielenterveyden häiriöille. Tämä edellyttää päihde- ja mielenterveysongelmien hoitoa kokonaisuutena ilman tarpeettomia raja-aitoja hoitopalveluiden välillä. Päihdelääketieteen opetusta ja osaamisresursssia tulee vahvistaa kansallisesti.

Huumekuolemien ehkäisemiseksi on huolehdittava matalan kynnyksen palveluiden sekä korvaushoidon saatavuudesta ja laadusta. Alkoholin saatavuutta ei tule helpottaa, koska tämä lisäisi päihdehaittoja entisestään. Työssäkäyvien osalta päihdeongelmien

varhaista ja oikea-aikaista tukea tulee vahvistaa työpaikoilla ja työterveyshuollossa.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt % kaikista työkyvyttömyyseläkkeen syistä



Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on tulevaisuusinvestointi

Kansansairauksien riskitekijät liittyvät olennaisesti väestön elintapoihin, kuten ravitsemukseen, liikuntaan ja päihteisiin. Elintapojen ohella terveyttä edistävät terveelliset elinympäristöt ja hyvinvoinnin taustatekijät, kuten riittävä toimeentulo, koulutus ja työmarkkina-asema.

Näyttöön perustuvien elintapaneuvonnan ja -ohjauksen menetelmien hyödyntämisen on oltava

keskeinen osa perustason terveyspalveluita. Järjestöjen työ ennaltaehkäisevässä kansanterveystyössä ja monien erityisryhmien tuessa ja neuvonnassa on turvattava.

Kansanterveyteen vaikuttavia kulutusvalintoja voidaan ohjata verotuksella. On säädettävä terveysvero, joka kohdistuisi suolaan, sokeriin ja tyydyttyneeseen rasvaan.

3.

Koulutus ja tutkimus turvaavat tulevaisuuden

TKI-investoinnit on nostettava neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta

Suomen houkuttelevuus investointikohteena – ja sitä kautta hyvinvointivaltiomme rahoituspohja – riippuu pitkälti siitä, onko meillä riittävän korkeatasoista ja monipuolista tutkimusosaamista. Valtion ja muun julkisen rahoituksen lisäksi TKI-kannustimia yrityksille tulee lisätä.

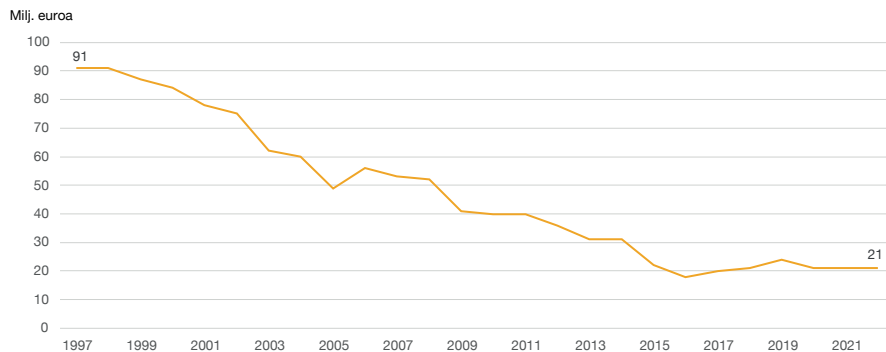
Suomessa on erityisen hyvät lähtökohdat lääketieteen ja laajemmin terveyssektorin tutkimukselle sekä kehitystoiminnalle. Terveystietoa tulee voida hyödyntää nykyistä joustavammin lääketieteellisessä tutkimuksessa ja koulutuksessa terveystiedon toissijaisen käytön sääntelyä sujuvoittamalla.

Lääketieteellisen tutkimuksen edellytykset on turvattava

Tutkimusta tehdään paitsi yliopistoissa myös terveyskeskuksissa ja sairaaloissa. Valtion tälle työlle myöntämän rahoituksen (VTR) taso on kuitenkin romahtanut runsaassa 20 vuodessa alle neljäsosaan. Näitä kustannuksia on myös rahoitettu näkymättömästi kuntien terveydenhuollon rahoituksen kautta. Hyvinvointialueille on ohjattava riittävä erillinen rahoitus lääketieteellisen tutkimukseen.

Lääkäritutkijan virkoja ja tehtäviä erityisesti klinisen tutkimuksen alueella tulee luoda niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossa. Tasokas ja hyvin ohjattu tutkimustyö on terveyskeskuksen rekrytointivaltti ja vahvistaa perusterveydenhuoltoa. Tätä tukemaan tulee laatia kansallinen perusterveydenhuollon tutkimusstrategia.

Valtion rahoitus yliopistotasoisesta terveyden tutkimukseen vuosina 1997-2022 (Lähde: Valtion budjetti)



Lääkärikoulutuksen riittävät resurssit ja laatu on varmistettava

Lääkäreitä tulee kouluttaa luotettavan ja säännöllisesti päivitetävän tarvearvion mukaisesti. Tätä varten on luotava ajantasainen kansallinen tietopohja. Lääketieteen koulutukselle on varmistettava riittävät resurssit. Aloituspaiikkoja on lisätty 10 viime vuoden aikana lähes kolmanneksella ilman vastaavaa resurssilisäystä. Näin ei voida jatkaa, mikäli koulutuksen laadusta halutaan pitää kiinni.

Lääkäriksi ei opiskella pelkästään luennoilla vaan ohjatuissa pienryhmissä, joissa harjaannutaan potilaiden tutkimiseen ja toimenpiteiden tekemiseen. Osa koulutuksesta tapahtuu terveyskeskuksissa ja sairaaloissa. Valtio korvaa vain osan näistä kustannuksista, mikä heikentää julkisen terveydenhuollon kykyä hoitaa perustehtävänsä. Koulutuksen kustannukset on korvattava täysimääräisesti terveydenhuollon toimivuuden varmistamiseksi.

1.

Terveysthuollon resurssien riittävyys ja oikea kohdentaminen ensisijaista

- ✓ Terveysthuollon rahoitus pohjoismaiselle tasolle
- ✓ Perusterveydenhuoltoa on vahvistettava ja hoidon jatkuvuus turvattava
- ✓ Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnettävä

2.

Yhdenvertaisuutta vaikuttavilla palveluilla

- ✓ Terveysthuollon tutkimus- ja näyttöön perustuen
- ✓ Päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuutta on parannettava
- ✓ Terveysthuollon ja hyvinvoinnin edistäminen on tulevaisuusinvestointi

3.

Koulutus ja tutkimus turvaavat tulevaisuuden

- ✓ TKI-investoinnit on nostettava 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta
- ✓ Lääketieteellisen tutkimuksen edellytykset on turvattava
- ✓ Lääkärikoulutuksen riittävät resurssit ja laatu on varmistettava

YHTEYSTIEDOT

Suomen Lääkäriliitto
Mäkelänkatu 2, PL 49 00501 Helsinki
Puh. (09) 393 091 laakariliitto@laakariliitto.fi
www.laakariliitto.fi



LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET